

Till

Styrelsen för Akademiskt Bildade Kvinnors Förening.

Då undertecknad såsom föreståndare för Lundsbergs skola av Styrelsen för Akademiskt Bildade Kvinnors Förening anmodats meddela sina erfarenheter angående kvinnliga lärares lämplighet på gymnasialstadiet, lämnas härmed en kortfattad framställning av de i berörda hänseende vunna erfarenheterna vid nämnda skola.

Redan från första stunden kan man säga, att Lundsbergs skola ställde sig sympatisk till tanken att använda kvinnliga lärare vid undervisningen, och under den tid av femton år, som skolan egt bestånd, har nästan utan avbrott bland lärarepersonalen funnits en eller flera lärarinnor. Först år 1904, då början till ett gymnasium gjordes, kunde emellertid erfarenheter vinnas beträffande lärarinnors användning på det högre stadiet.

Lundsbergs skola har icke haft skäl att, vare sig det gällt nederskolan eller gymnasiet, frångå den en gång beträdda vägen att använda kvinnliga lärare. Den känner sig tvärtom tacksam för det sätt, varpå dessa fullgjort sitt kall. Icke nog med att de åtagit sig och visat sig stå ut med samma antal undervisningstimmar som de manliga kollegerna, utan de ha också i övrigt varit likställda med dessa; så ha de varit klassföreståndare, utsetts till huvudlärare i något av sina ämnen, på egen hand skött laborationsövningar och haft vården om och ansvaret för de samlingar, som hört till deras fack.

De ha därjämte varit besjälade av stark plikt- och ansvarskänsla, vaket sinne för det större som det mindre i sin kallsegärning och levande intresse för sina lärjungars bästa, varigenom de gjort sig förtjänta av varmt erkännande. Det är också ett glädjande faktum, att deras undervisning i klassen krönts med all önskvärd framgång både inom nederskolan och gymnasiet.

Vad den disciplinära sidan av skolverksamheten angår, kan ingen väsentlig skillnad sägas hava förefunnits mellan de manliga och de kvinnliga lärarna. De individuella anlagen spela i detta hänseende den viktigaste rollen. Ett par omständigheter torde dock förtjäna att beaktas. För det första synes erfarenheten giva vid handen, att det i regel ej är inom skolans högre klasser utan i mellanklasserna, som det är svårast att upprätthålla tukt och ordning; vidare har lärarinnans ställning varit och är fortfarande ogynnsammare än lärarens bl.a. till följd av de rådande fördomarna och den allmänna opinionen, som ej gärna velat se en kvinna i katedern vid våra gossläroverk. I detta stycke har Lundsbergs skola brutit med den gängse uppfattningen och har därpå icke blivit lidande.

Till sist ännu en sak, den viktigaste. Den som på nära håll under flera år sett och ännu mera känt det inflytande, som en insiktsfull, pedagogiskt utbildad och för sitt kall och för ungdomen varmt intresserad lärarinna kan utöva på den ungdom, hon har under sina ögon, han måste anse det som en vinst, att kvinnor erbjudit sina tjänster icke blott inom våra flickskolor utan också inom gosskolorna. Och i samma mån våra läroverk ej avse blott att bibringa sina lärjungar ett visst kunskapsmått utan även att fostrande inverka på dem, i samma mån har lärarinnan där sin särskilt berättigade plats, ty hon representerar så att säga innersidan av ungdomens fostran, och den får ej förbises. Det är ej heller inom det offentliga livet någon verksamhet, där kvinnans natur kommer vackrare till heders, än där hon i bästa mening får giva sig själv åt ungdomen och i självförsakelse och uthålligt tålmod leda den fram genom vetandets förgårdar. Inom lärarekollegiet har hon även sin betydelse på grund av sin större intuitiva förmåga att se och bedöma lärjungarna, varigenom dessa framstå i en ny och ofta sannare dager.

Om sålunda Lundsbergs skola gjort uppmuntrande erfarenheter vid användandet av kvinnliga lärarekrafter, får man ej därav draga generella slutsatser. Begåvning, naturlig fallenhet och uppfostran betyda oerhört mycket vid det dagliga utövandet av en

människas livskall, och det är naturligt, att ej alla kvinnor, likasom ej heller alla män, som egna sig åt lärarebanan, lyckas på densamma. Men att vid våra gossläroverk överlämna undervisningen åt både manliga och kvinnliga lärare efter vissa bestämda grunder synes i och för sig ha föga skäl emot sig, och man kan ej frigöra sig från den tanken att genom försök med lärarinnors anställning i lämplig utsträckning lyckobebådande framtidsstecken i olika, kanske oväntade riktningar snart skulle börja visa sig.

från höstterminen 1907 till och med vårterminen 1909, att under dessa sex år samman elfva yngre undervisades i de tre gymnasialringarna och aldrig mera än tre i en och samma ring, samt att

Lundsberg den 23 mars 1911

Frits Danielson

Föreståndare för Lundsbergs skola.

jag hade tillfälle att följa kvinnors undervisning i samtliga realskolornas läro- och ämnesämnen utom kristendom och filosofi, i hvilka manliga lärare alltid användes;

att jag under denna tid lärt känna kvinnliga lärare i olika åren, som i undervisningskicklighet, särskildt på gymnasialstadiet, kunnat med framgång upptaga täflan med hvilka män som helst;

att jag aldrig erfarit, att det för skolens kvinnliga lärare mött någon svårighet att på gymnasialstadiet upprätthålla disciplinen;

att jag på grund af egen erfarenhet som lärare anser det vara ojämförligt mycket svårare att upprätthålla en mönstergill ordning i skolans mellanklasser och äfven i småklasserna än på gymnasiet, och att det därför synes mig själfklart, att om kvinnor kunna upprätthålla disciplinen på skolans lägre stadier, de ock kunna göra det på det högsta.

Stockholm den 30 mars 1911

Nils Höjer

Lektor vid Stockholms norra latinläroverk.

Till Styrelsen för akademiskt bildade kvinnors förening.

Till

Styrelsen för Akademiskt Bildade Kvinnors Förening

Som svar på eder fråga rörande mina "erfarenheter angående kvinnliga lärares lämplighet på gymnasialstadiet, särskildt i disciplinärt hänseende", får jag härmed upplysa:

att jag tjänstgjorde som rektor vid Whitlockska samskolan från höstterminen 1903 till och med vårterminen 1909, att under dessa sex år summa elfva ynglingar undervisades i de tre gymnasialringarna och aldrig mera än tre i en och samma ring, samt att jag hade tillfälle att följa kvinnors undervisning i samtliga redegymnasiets läro- och öfningsämnen utom kristendom och filosofi, dels följande:

i hvilka manlig lärare alltid användes;

att jag under denna tid lärt känna kvinnliga lärare i olika ämnen, som i undervisningsskicklighet, särskildt på gymnasialstadiet, kunnat med framgång upptaga täflan med hvilka män som helst;

att jag aldrig erfarit, att det för skolans kvinnliga lärare mött någon svårighet att på gymnasialstadiet upprätthålla disciplinen;

att jag på grund af egen erfarenhet som lärare anser det vara ojämförligt mycket svårare att upprätthålla en mönstergill ordning i skolans mellanklasser och äfven i småklasserna än på gymnasiet, och att det därför synes mig själfklart, att om kvinnor kunna upprätthålla disciplinen på skolans lägre stadier, de ock kunna göra det på det högsta.

Stockholm i mars Stockholm 30 mars 1911

Nils Höjer

Lektor vid Stockholms norra latinläroverk.

Samskolan.

Till

Styrelsen för Akademiskt Bildade Kvinnors Förening.

Med anledning av en förfrågan från "Akademiskt bildade kvinnors förening" angående min åsikt, huravida de kvinnliga lärarna på gymnasialstadiet i allmänhet äro de manliga underlägsna särskilt sed avseende på förmåga att upprätthålla ordning, så måste jag meddela, att jag i detta stycke ännu äger helt ringa erfarenhet. Men den erfarenhet jag har, tillåter mig icke att sätta

På grund av Eder förfrågan om mina erfarenheter angående kvinnliga lärares lämplighet på gymnasialstadiet får jag meddela följande:

Whitlockska Samskolan använder i mycket stor utsträckning kvinnliga lärare på gymnasialstadiet, och dessa hava i alla avseenden på ett synnerligen lyckligt sätt löst sina uppgifter.

Min erfarenhet från Whitlockska Samskolan synes mig därför utvisa, att om kvinnor komme att i någon större grad finna användning vid de allmänna läroverkens gymnasier, ett avsevärt tillskott av lärarbegåvning och undervisningsskicklighet skulle tillföras dessa. Däremot torde den knappast lämna något bidrag till frågan om kvinnornas förmåga vid den disciplinära ledningen av stora gymnasialgossklasser; det största antalet lärjungar i någon av Whitlockska Samskolans gymnasieringar har nämligen utgjort tolv, och i ingen av dess ringar har antalet gossar överstigit fyra.

Stockholm i mars 1911

G.A. Tiselius

Lektor. Föreståndare vid Whitlockska
Samskolan.

GÖTEBORGS HÖGRE SAMSKOLA

Den 2/3 1911.

Med anledning av en förfrågan från "Akademiskt bildade kvinnors förening" angående min åsikt, huruvida de kvinliga lärarne på gymnasialstadiet i allmänhet äro de manliga underlägsna särskilt med avseende på förmåga att upprätthålla ordning, så måste jag meddela, att jag i detta stycke ännu äger helt ringa erfarenhet. Men den erfarenhet jag har, tillåter mig icke att sätta det ena könet framför det andra. De goda lärar-egenskaperna - likaväl som de dåliga - äro individens och icke könets, och jag tror icke på möjligheten eller riktigheten av att i detta avseende skära det ena eller andra könet över en kam.

Stockholm d. 20 mars 1911

Med utmärkt högaktning

Benkt Söderberg

Studierektor vid Sofi Almquists

Samskola.

Afskrift.

GÖTEBORGS HÖGRE SAMSKOLA

Den 2/3 1911.

Den 14 mars 1911.

Till

Styrelsen för Akademiskt bildade kvinnors förening.

Till svar å Eder skrifvelse får jag meddela, att jag har för liten erfarenhet i frågan för att på den kunna grunda någon mening, då vi i regel på gymnasialstadiet haft manliga lärare, detta beroende på kompetensförhållanden. I de fall, då kvinnliga lärare kommit till användning i gymnasiet, har det emellertid visat sig, att de ingalunda varit mindre lämpliga än manliga vare sig i fråga om undervisningen eller förmågan att upprätthålla disciplinen.

Med utmärkt högaktning

Sven Lönborg.

Med största högaktning

Sigurd Wickbo

Rektor vid Djursholms Samskola.

Afskrifternas likhet med originalen, intygas:

Afskrift.

DJURSHOLMS SAMSKOLA

Djursholm

Den 14 mars 1911.

Till

Styrelsen för Akademiskt bildade kvinnors förening.

Till svar å Eder skrivelse med anhållan, att jag skulle meddela mina erfarenheter angående kvinnliga lärares lämplighet på gymnasialstadiet, särskilt i disciplinärt hänseende, får jag nämna, att den erfarenhet, som jag vid Djursholms Samskola gjort både som medlärare till och rektor för kvinnliga lärare, bestämt säger mig, att förmågan att upprätthålla disciplin sammanhänger med personligheten, att således en kvinna, som för övrigt äger de egenskaper, som konstituera en god lärarinna, fullt måste kunna fylla sin plats som lärarinna för gymnasister ej blott i en samskola, där hennes plats är given, utan också i ett manligt gymnasium, där hennes goda kvinnliga egenskaper helt säkert skulle utöva ett gott inflytande både på lärjungar och på manliga arbetskamrater.

Med största högaktning

Sigurd Wickbom

Rektor vid Djursholms Samskola.

Afskrifternas likhet med originalen, intyga: